

Ústavní soud zrušil povinnou přítomnost insolvenčních správců v provozovně – rozhovor s JUDr. Michalem Žižlavským

/18. února 2016, Praha/ Včera byl publikován Nález Ústavního soudu (Pl. ÚS 17/15), který zrušil jako protiústavní část vyhlášky ministerstva spravedlnosti o regulaci počtu provozoven insolvenčních správců. A na to se ptáme člena představenstva České advokátní komory a předsedy Rady expertů Asociace insolvenčních správců JUDr. Michala Žižlavského

Vyhláška, kterou prosadil ministr spravedlnosti Robert Pelikán, požadovala po insolvenčních správcích, aby se jeden pracovní den v týdnu zdržovali na každé své provozovně. Rozumím tomu správně, že správce měl být osobně přítomen jeden den v sídle a ve zbytku týdne tak mohl být maximálně na čtyřech provozovnách? Omezila tím vyhláška fakticky počet provozoven jednoho správce na čtyři?

Ano, je to tak. Jen správci, kteří působili v korporacích, mohli mít poboček více, podle počtu ohlášených společníků.

Již v době vzniku vyhlášky jste se vyjádřil, že považujete vyhlášku za protiústavní. Nyní Vám dal tedy Ústavní soud za pravdu?

Nešlo jen o můj osobní názor. Jak odborná sekce České advokátní komory pro insolvenční právo, které předsedám,

tak Asociace insolvenčních správců, se shodly na tom, že vyhláška je protiústavní. Dokonce již v době její přípravy jsme poukazovali na to, že ministerstvo nemůže vydávat podzákoné předpisy bez zmocnění zákonem. Byli jsme přesvědčeni o tom, že vyhláška jde nad rámec zákona. Právě to nyní potvrdil Ústavní soud. Vyhláška také nešťastným způsobem dočasně legalizovala postup vedení Krajského soudu v Ostravě, který správcům přiděloval případy mimo zákonné pořadí, a to právě s poukazem na omezení počtu provozoven, z nichž některé měly být fiktivní. Zde bych ale citoval důležitou část odůvodnění nálezu:

„Jakkoli Ústavní soud nemíní rozporovat tvrzení Ministerstva spravedlnosti o tom, že ze strany některých insolvenčních správců docházelo ke zřizování fiktivních provozoven, nelze přehlédnout, že přijaté opatření v podobě napadených ustanovení vyhlášky postihuje bez jakéhokoli rozlišení všechny insolvenční správce, kteří zřídili větší počet provozoven. Tedy i ty, jejichž provozovny fakticky existovaly a skutečně fungovaly.“

Co z toho plyne?

Je v tom zakódováno jasné poselství: obecné a paušální úvahy nestačí k extenzivnímu pojetí regulace. Platí to nejen v normotvorbě, ale i v agendě přidělování věcí insolvenčním správcům. Takže vedení Krajského soudu v Ostravě se nyní musí znovu zamyslet nad tím, zda se pohybuje v mezích zákona, když na základě paušálních úvah nepřiděluje případy správcům s vyšším počtem provozoven.

Dříve jste se vyjádřil, že vyhláška odporuje zdravému rozumu. V čem?

Insolvenční správce má řadu důležitějších povinností, než jen sedět na provozovně a čekat na to, zda nepřijde ministerská kontrola. Měl by být hodnocen podle výsledků své práce, ne podle toho, jak dlouho vydrží sedět na židli. To patří do jiné doby. Insolvenční správci působí i jako korporace, které mají desítky pracovníků. Vyhláška ale vyžadovala osobní přítomnost na pobočce od ohlášeného společníka, který zpravidla řídí chod celé firmy. Má to asi stejnou logiku, jako když uložíte generálnímu řediteli České pošty, aby vysedával na poštovních přepážkách. Tím mu znemožníte práci.

Respektovali jste vyhlášku, i když byla protiústavní?

Ano. Vycházeli jsme z toho, že vyhláška je obecně závazný právní předpis a formálně platí. Proto jsme ji respektovali, až do doby jejího zrušení. Omezili jsme počet provozoven a učinili související organizační opatření.

Vyhláška prý postihla několik set správců, kteří měli kromě sídla více než čtyři provozovny a kteří tak přišli o vynaložené náklady, předplacené nájem, vybavení poboček a odstupné zaměstnancům. Hrozí podle vás nějaké žaloby kvůli ušlému zisku?

Nemám údaje o tom, kolik správců vyhláška postihla. Pravdou je, že nyní bylo rozhodnuto o tom, že je nezákonná. To může být vnímáno jako právní základ žalob na náhradu škody. Není vyloučeno, že někteří správci žaloby podají. Já sám nyní žádnou žalobu nechystám. Česká advokátní komora i Asociace insolvenčních správců by spíše uvítaly komunikaci s ministerstvem při přípravě návrhů právních norem. Velmi mne mrzí, že ministerstvo s námi vyhlášku včas nekomunikovalo, ač jsme o to usilovali. Nedalo nám možnost projednat naše připomínky ještě před přijetím vyhlášky a nemohlo tedy zohlednit naše argumenty. Raději bychom ministerstvu pomáhali kultivovat prostředí insolvenční v České republice, než abychom vytvářeli zbytečné soudní spory. Musím říci, že mám v poslední době dojem, že se začíná blýskat na lepší časy. Uvidíme, zda jsou mé pocity správné.